

Nuo iszdavejystes.

Pusė metų jau praėjo, už tad gūdotini skaitytojai, kurie buvo užsimokėję tik už pusę metų, užprasdami yra atnaujinti savo prenumeratą. P pinigų geriausiai siųsti, išpirkus ant paczto money order, kurį reikia siųsti paprastoje gromatoje. Permainant savo adresą, reikia padūti sykiu ir senąjį adresą. Meldžiame taipgi aiszkiai ir neiszkraipant raszyti miestų, o ypacz ulyčių vardus bei namų numerį.

Plymouth Pa. 11 d. Liepos.

Jau nevieną kartą „Vienybė“ pakėlė klausimą apie įsteigimą tam tikrų agencijų tulūse pamariniūse miestuose, per kur plaukia mūsų tėvynės išzeivystė. Tūmi dalyku užsiėmėnojo savo laike taipgi ir europiszki mūsų laikraszciai. Bet visi tie raszymai jokios ikiszol pasekmės neturi, pasiliko balsu szaukianczio ant [tyros] puszcios. Mūsų prakilnesniejie ir turtingesnieje tautieciai leidžia neretai nemaž pinigų ant mažai naudingų, o kaip kada suvis nereikalingų, net kenkianczijų visūmenei dalykų, apie reikalingsiausia bet daigta, paszelpą savo brolių iszeivių maž tesirupina. „Vienybė“, bet nenustos laikas nū laiko klabinusi dėlei to dalyko į savo skaitytojų szirdis ir rems jį kaip ir kitus itin naudingus dalykus. Patilpęs sziam numeryje „Laiszkas į Redakciją“ paragis gerus tėvynainius nepamirszti ir paszelpos iszeivių reikalo, mąstant apie kitus mūsų tautiszkus reikalus. Jeigu mes galėtumėme suteikti pagelbą savo tautieciams, kurie, ką tik palikę tėvynę, pasijuto tarp svetimų žmonių, o szelpdami jūs, dūtume suprasti, jog padūdame jiems broliszką ranką dėlei, jog jie yra mūsų tautieciai, lietuviai, tada tokismūs pasielgimas nevieną už-

laikytų nū prazuavimo svetimtauczių jurėse, paragitų prietelkimosi į vieną burelį. Tokiu budu, iszpildydami savo pareigas kas link artymo, tautiecių, dar ir naudą turētumėme: mūsų burelis didītusi, butumėme stipresni, per tai ir veikiaus galētumėme pageriti savo gyvenimo iszlygas.

— Chicagos lietuviai daug jau neapmislytų darbų padarė. Dabar vėla N 26 „Lietuvos“ skaitome apie užsikėsėjimą nekurių lietuvių uždėti draugystę, kurios sąnarys „turės davesti, jog yra gimęs Kauno gubernijoje“. Szia tav Jurguti Devintinės! Persiskyrėme ant katalikų, protestonų ir „bedievių“, dabar jau reikės skirstytis ant kauniszkių, vilniszkių, suvalkiszkių, o potam gal dar ant dzukų, kapsų, zanavykų, žemaičių, sziauliszkių, gudų [Panevėžio pav.] ir, Dievas žino, dar kokio skirtumo neiszmislysime.

Argi jau mes negalime visi vadītis lietuviais, eiti iszvien, nedarant jokio skyriaus tarp savęs?

Isz Lietuvos.

— Nū Sasnavos. [Sena pilės parapijos] Nū 1887 m. Sasnavos kaime ta po įsteigta pradinė mokslainė; iszpradziu apie 3 metus namai dėl mokslainės buvo samdomi nū žydo; bet paskui mūsų ukinįkai susipratę, jog per daug pinigų kasmet žydui įbruka į kiszenių, susimislijo pastatyti naujus namus dėl mokslainės. Ant pastatymo visas Kvietiszkie valszczius sudėjo 1200 rublių; bet, kad mokslabutį greitai reikėjo pristatyt ir nieks per trumpą laiką neapsiėmė pastatyt, tai dėl nupirkimo tapo iszrinkti vaitas Marcinevczius isz Tupikų, rasztinįkas Nivinskis ir taipogi ukinįkai: isz Laszinbudės Karnaukas, isz Kelminės Bartnįkas, isz Sasnavos

Žvairys ir isz Bitikų Matulaitis Jonas. Szie visi delegatai, paėmę isz valszcziaus kasos 200 rublių, nuvažiavo į Kazlus ir suderėjo su žydu Levitanskiu už stubas 1000 rublių, bet iszpradzių ant rankos davė tikt 100 rublių, o kitą szimtą tarp savęs sziaip pasidalino; vaitas Marcinkevyczius gavo 20 rub., rasztinįkas Nivinskis 25 r. Bartnįkas 25 rub., Karnaukas 10 r., Žvairys 10 r. ir Matulaitis 10 r. Paskui Bartnįkas kaszin už ką supyko ant p. vaito ir pasakė Senapilės virszinįkui, jog jie dasileido tokios melagystės Pats virszinįkas nuvažiavo į Kazlus, apžiūrėjo nupirktą triobą ir iszrado, jog daugiau neverta kaip 500 rub.; sugrižęs liepė p. vaitui įdėti į kasą 200 rublių, o paskui į kelias dienas padarė susirinkimą, numetė p. vaitą nū tarnystės, o ant jo vietos tapo aprinktas Leleszius isz Kirmelinės.

Taigi mat kaip mūsų ukinįkai ir vaitai apsieina ir mums valstieciams gėdą daro!

Javai mūsų kraszte visai puikiai iszrodo; isz pavasario buvome biskį nusimine, bet dabar dėkui Dievui atsitaisė, nės pusėtinai atszilo ir kasdien po biskį palyja; tikt žirniai resvi, bet nenustojame vilties, kad ir tie pasitaisys.

Ruvelis.

— Joniszkie parapijoje, Sziaulių pav., p. Komaro Satkunai sudegė. Vienas tiktai rumas pasiliko. Sudegė ten netiktai triobos, bet ir daugumas to, kas anose buvo.

Toje pat parapijoje Saugelaukije (lenk. Saugieliszki) pas latvius buvo toks atsitikimas: niekam namieje nebunant, asztūnių metų vaikas paėmęs primusztą szaudyklę ir sakydamas, „asz tavę“ nuszausiu, į savo mažą asztūnių mėnesių seserikę taikė ir aną nuszo-
vė. Tėvai netiktai, kad tokį gai-

lestį, dukterikės nustoję, turėjo, bet dar, policijai įkibus, 50 rublių sztriūpos už neatsargumą turėjo užmokėti.

Mažeikiai isz prastos sodos, gelzkelį pravedus, baisiai pakilo. Yra tai Pakurszyje, Žemaitijoje. Yra dabar tenai apie 400 namų, 13 kromų ir 5 szinkiai. Bažnyczios nėra, per tat žmonės turi į Tirkszlių bažnyczią per 6 verustus eiti. Bažnyczios, kurios reikia, statyti nebevalia, o cerkvę, kurios ten nereikia, nės maskolių nėra, statys ir jau fundamentus užtiesė.

Lietus kur nekur po truputį pereina, bet vasarojas dziusta, nės mažai lietaus esti. Vakar apie Vilnių dikcziai užlijo ir po nekurias dar vietas. Rūgeliai mažai ką nū žemės paugo, o vasarojas ypacz Žemaičiuose baisiai dziusta ir vargukas gero bus, jeigu nors už nedėlios neužlis. Ant pievų žolės taipjau suvisum menkai, isz pagados po daugel vietų netiktai miszkai, bet ir pelkės dega, o isz tos priezasties tankiai per daugel mylių oras dumais aptrauktas ir smirdantis.

Arklius Telszių paviete pradėjo dabar baisiai vogti.

Skaudo parapijoje mažai malkų turi, o durpėms kurena. Kas savo balų neturi, tai samdo, už sieksnį vieną rublių, pusanthro, arba du mokėdami, pagal to kaip geros durpės (torf) yra.

Du daktaru Ferdinandas ir Boleslavas Kovnackiai, kurie Dorpate universitetą pabaigė, o dabar Kiviliuose Skaudos parapijoje, Telszių pav., gyvena labai nutikusias operacijas daro ir jau po sziaurinius Žemaičius ir Kurszus itin pagarsėjo. Taigi gerai butų, kad ir kiti Lietuvos gyvetojai apie tai žinotų. Adresas jų: Szkudi, Kivili, Kauno gub.. Pats macziau tas operacijas, kurių po keles ant dienos turi. Vasaros laike pas jūs pilnos darzinės laukianczijų ir besigydan-

ezių ligonių. Daugumas į Karaliauczių, Varszavą, ar Petropilę važtija nežinodami, kaip gerus operatorius pas savę turi.

21. VI. Zaltys.

— *Kalvarija* (Suvalkų gub.). Ima visus džiaugsmas, kad žydus isztikrujų pradeda baniutyti isz kaimų. Ir yra isz ko džiaugtis: juk kur žydas yra iskraustęs į kaimą, ten jis pamaži naikina vieną kitą ukinįką, ir visi turi pajusti, jog turi per kaimyną žydą; žydas neapsieis be szelmyszčių [tokios jau jie sėklos), tai vieną bernioką prikalbės, kad ką nū gaspadoriaus pavogęs jam atnesztų ir apmainytų ant degtinės ar tabako, negana dar to, beveik visi kaimynai žydai yra vagys arba arszesni už vagis. Teisybė, žydas labai retai eina pats vogti, nės bijosi ir szunų, tamsos ir pagavimo, bet užtai jis yra pirmu prikalbtoju prie vagyszčių, priemikų vogtų daigtų, vienu žodžiu, paciu lizdu vavgystės. Užtai ir toks džiaugsmas visiems iszgirdus, kad žydas gena isz sodžių, nors nevisi supranta, kaip žydai, yra blėdingi, bet koznas instinktiškai jaučia, kad isz varymo žydų reikia džiaugtis. 12 diena Biržo buvo paskutinė, ko liai žydams valia buvo kaimūse gyventi. Bet žydas apsukrus, taip lengvai nepasidūda ir retas katras savainei į miestus persikraustė. Žydai, katricie neturi laukų arba gyvena kaimūse su privatiszkais kontraktais, nū tos dienos turėjo iszsikraustyti isz kaimų. Kitaip einasi su tais, kurie tur laukus ir tikrus rajentaliszkus rasztus jų pirkimo ir yra prijimti į ukinįkų kūpas. Su tokiais žydais daug darbo komisoriams: jie turi pirma sulaužyt visus tūs jų rasztus, o tai ne taip greit gal padaryti: tur tai daryti per sudą, kur žydas gali apeliavoti po kelis kar-

tus, net po dusyk į Petropilę. Iki tokius žydus iszkrapsztys isz kaimų, dar nemažai praeis laiko.

Cholera kurios szimet taip labai visi gąsdinosi, visai susilpnėjo, beveik visai isznyko: Maskolijos gubernijose Viatskoj, Saratovskoj ir Tobolskoj, pagal praneszimą maskoliszku urėdiszkų laikraszčių numirė tik penkios žmogystos; toks yra paskutinis praneszimas tų laikraszčių.

Nepaisant ant to, „Augszcziausiu paliepinu“ padidžtos yra bausmės už perzengimą paliepinų higijeninių. Taip nubaudimas už neszvarų užlaidymą namų ir gatvių pakeltas yra nū 1 rubliaus į 15. Už kitus prasizengimus tame dalyke yra paskirta kora nū 100 sulyg 300 rublių ir nū 1 iki 3 mėnesių kalėjimo.

Iszeivystė į Ameriką dikcziai susimazino, labai retai kur girdėti, kad į ten kas ke liautų. Per Hamburgą gal pereiti iszeiviai isz Maskolijos tik turintieji laivakortes augsztesnių kliasų, o su laivakortem trecziosios kliasos nieko neleidžia.

Gal but, kad dėlto paliovė danginęsi į Ameriką, kad ir czion, Lietuvoj, tikisi turėti szimet gerus metus. Rugiai visur geri, daigtais tikrai pūkūs; tas pats su kviecziais; nekurie ukinįkai net norėtų, kad jų kviecziai but prastesni, nės bijosi, jei butų iki galui geras oras, kad jie neiszgultų ir nesuputų. Vasarojas nėra toks geras, kaip reikėtų tikėtis, yra tik vidutinis, bet jei palytų dailiai ir tas turi da laiko pasitaisyti. Blogiausiai stovi dobilai, kurių beveik niekur nematyti pervirsz grazių. Teipo-gi ir pievos nelabai skubinasi želti. Reikėtų viskam lietuko. Pakilo dabar smarkus vėjas, kurs nelabai tinkam rugiams pradėjusiems žydėti.

Į Senapilės kliosztorių, yra

atsiusti gudų trys kunigai už unijotus. Krautuvė Ukinįkų Senapilėje neužilgo arba stosis, arba visai pairs: ant Joninių (24 Birzio) yra nutarta visiems susirinkti ir eiti visiems pas rajentą ant reikalingų tam dalykui rasztų. Pasitikiu, kad už nedėlios galėsiu padūti žinią apie pasekmes to susirinkimo.

Kalvarijoje' ir Senapilėje' eina ir szimet statymas kazermių (kaszarų), pradėtų pernai. Dirba daugiausiai tik kacapai, atėję isz tolimos Maskolijos. Mūs žmonės labai jų nekenczia pertai, kad jie dideli girtūkliai ir, nors daug uždirba, visi yra prasilakę ir bjauriai nuskurę. Liepsnės, susivėlę barzdos nesuzadina jokios prie jų simpatijos, bet, atzagariai, sukelia kokį tai pasibjaurėjimą jais tarp mūs ukinįkų, taip kad, jei kas apie jų šneka, tai tik iszjūkciancziai.

Patėmijo maskoliai, kad menkai ką įstengia sumaskolinime Lietuvos, ir dėlto, kaip pranesza gudizki laikraszcziai, tapo uždėta atskyri komisija ministerijoje vidurinių dalykų, kuri pasirūpīs iszmislyti tokį budą apgyvendinimo (kolionizacijos) Lietuvos burliokais, idant klotingai varyti sumaskolinimą Lietuvos. Jau nū seniai maskoliai mislyja dasiekti tai, atsiųsdami į Lietuvą burliokus, tik sulygsziol jokio pasisekimo neturėjo: atsiųstieji burliokai ne lietuvius paversdavo į maskolius, bet kūtankiausiai pats iszmokdavo lietuviszka ir taip su lietuviais, o kartais ir terp savęs kalbedavosi. Tai gi dabar minėtoji komisija atmainys visą organizaciją to kalonizavimo burliokais Lietuvos. Kad pasieks ko geidžia, abejoju. Jei atsiųstų pas mus tokius prasigėrusius ir tokius nuskurusius, susivėlusius maskolius, kaip anie statytojai kazermių, tai tūm tik nužemįtų akys lietuvių dar labjaus

maskolius. Tada motinos-lie-tuvės imtų gąsdinti savo isiverkusius vaikus maskolium, kaip dabar gąsdina „buziu“ arba „liepsnadanczių“.

18. VI J. Vėžys.

Isz Kitur.

— *Suvienytos Valstijos.*

Peterson'e 13 metų mergaitė iszgelbėjo nū smerties suaugusią moteriszkę.

Mrs D. Meyers, 37 metų moteriszkę, motina penketo vaikų, nesutikdavo su savo vyru ir dėlei to užsikėsėjo galą sav padaryti; pereitą seređą (5 d. Liepos) jį paėmė kelis žiupsnius nūdų ir butų apleidusi szia pasaulę, kad ne maža mergaitė Lilija, kuri matydama poniją Meyers ryjant kokius ten miltelius, dasiprotėjo, jog czia gali buti nūdai; taigi, įpylusi į stiklą vandens kelis žiupsnius druskos, padavė taji iszgerti priemusiai nūdus, o pati tūmi tarpu pakėlė gvolta, suszaukė susiedus ir kelis daktarus. Mrs Meyers, iszgėrusi mergaitės padūta jai vandenį, ėmė vėmti ir dabar jau visiszka yra sveika. Daktarai paliudijo, jog kad ne ans stiklas užsūdįto vandens Mrs Meyers butų nereikėję daugiaus gyventi.

— 117-as sukaktuves nū apgarsinimo Suvienytų Valstijų neprigulmės szimet, kaip ir visada, apvaikszcziota po visus szios zemės kampelius su didžiausiomis iszkilmėmis; visur girdėjosi szuviai ir kilo į padanges fajerverkai per „fort dzulaju“ (forth July). Neapsiejo taipogi ir be nelaimingų atsitikimų; laikraszcziai pilni apraszymų apie suzeistus ir pagaliaus iki smert užmustus isz priezasties neat-sargaus apsiejimo su paraku, garbinant amerikiszkos tautos gimimo dieną.

Ar neturi musisz-ke laisvės dievaitė kiek

panaszumó i fenikijonizską Molochą, nés néra to meto, kad jos szventé atlikta butų be žmogiszku aukų.

— *Pittsburgh'e Pa.* 6 d. Liepos. Sziadien ant pikniko laikomo tulame sode Homestead'e pakeltas buvo užmanymas pastatyti paminklą darbinjams, prazuvusiems pernai 6 d. Liepos per sumisimus laike garsaus straike Carnegie'io darbinjku. Kaip žinote, kompanija buvo nusamdziusi ginklūtą gaują pikertoniszkių žmogzudzių, su kuriais ir įvyko tada kruvinos pesztynės darbinjku.

— Didi viesula praužė pereinotos pėtnyczios naktį per nekurias vietas Iowa valstijos ir pridarė neiszpasakytai daug blėdies. Ypacz užgavo viesula miestelį Pomeroy, kuriame nei vieno namo neliko czielo, visur tik griuvėsiai, 53 žmogystos užmusztos laike viesulos, griuvancziūse triobėsiūse. Sužeistų suskaiityta į pustreczio szimto, tarpe kurių 75 smarkiai sužeisti.

— Prezidentas Cleveland'as neseniai apgarsino proklamaciją, kuria suszaukia kongreso sessiją ant 7 d. Rugsjuczio, ne ant Rugsėjo mėnesio kaip paprastai. Suvienytų Valstijų istorijoje yra tai 17 atsitikimas, kad prezidentas, naudodamasi isz prigulinczios jam pagal konstituciją tiesos, labai painiose aplinkybėse suszaukia ypatiszko kongreso sessiją. Cleveland'as suszaukė ankszciaus kongressą, idant szis apsvarstytų ir pertaisytų nekuriūs įstatus, o ypacz kad užbėgtų taip tankiems pastarame laike bankų bankrutyjimams, uzdarymui tulų sidabro kasyklų, per ką daugelis darbinjku nustojo darbo, o prekybai ėmė grumoti nemažas paojus.

Ateinanczioje kongres-

so sessijoje, sako, pareis taipgi ant apsznekėjimo užmanymas pailgiti prezidento urėdystės metus nū 4 ant 7. Kas keturis metus užimanti prezidento kedę nauja žmogysta padaro nūdugninę pereinamą visoje valstijiszkoje machinoje; nés kiekvienas prezidentas paskiria naujus urėdinjkus — savo szalinjkus. Tokiu budu užimdamos vietas naujos žmogystos, budamos tankiai neapsipazinusios gerai su savo urėdu, negali gerai iszpildyti savo pareigas, o isz kitos pusės, kūne kiekvienas urėdnjkas, per rinkimus nemaž pinigų padėjęs ant agitacijos, rupinasi atlupti tūs pinigų keleropai ir tokiu budu papildomas yra didelės piktađejystės su blėdzia valstijai.

Pereitos nedėlios naktį įvyko dinamito eksplozija ties lenkiszka bažnyčia MtCarmel'ije. Eksplozijos bet, aczių Dievui, pazeista tik viena bažnyczios siena, sumusztai 4 tēplioti bažnyczios langai ir nukentėjo kiek mokyklos trobėsis [kur buvo laikomas mūsų „Susivienyjimo“ seimas pereinatą metą Lapkriczio mėnesyje.]

Dinamito eksploziją patiekė nekurie sąnariai tenyksztės lenkiszkos parapijos, o sako, jog ir nekurie lietuviai prikszė prie to savo rankas. Nū nekurio laiko buvo nesutikimas MtCarmel'io lenkiszkoje parapijoje; maisztinjkai norėjo iszkelti į padanges savo proce pastatytą bažnycią, o dabar, sako, po įvykusiai nelaimėi lenkeliai suklaupę rankioja stiklelius langų, raudoja ir apgailistauja, jog patys sav blogai padarė. Sako neturėję jokių skolų ant bažnyczios, taigi dabar vėl turės dėti pinigų ant jos pataisymo.

— 9 d. Liepos North Wilkes-Barre'je Pa. caroslavizkos archijerėjus Mikolas isz San. Francisco paszventino

caroslavizką cerkvę. Ant tos iszkilmės pribuvo net isz New York'io nū maskolizkų kariszku laivų, ėmusių dalyvumą kolumbinėse iszkilmėse, giesminjkai ir du popai. Pirm nekurio laiko N. Wilkes-Barre's unijotizskas kunjgas su 12 parapijonų, pertikrėti maskolizsko sidabro, perėjo ant pravoslavijos. Maskolių valdzia, kuri iki ausų paskendusi yra skolose ir kelintą jau skurą lupa nū savo pavaldimų ypacz svetimtaczzių, ant pirmo karto padovanojo „naujai pravoslavizškai parapijai „apie 20.000 rublių ir kas metas dūda pagalbos po 10 tukstanczių. Tokiu budu Maskolija tikisi įgyti sav szalinjkus ir szioje žemėje, bet N. Wilkes-Barre'je jai nelabai sekasi: apart anų 12 parsidavelių neatsiranda daugiaus renegatų; kiti unijotai parapijonai, kurie žada per provą iszvaryti parsidavusius carui nevidonus, rengėsi padaryti gerą baiką maskolizskam archijerėjui, kurs pirmiaus buvo pažadėjęs atvažiūti „szventįti cerkvę“ per tautiszką mūsų szventę 4 d. Liepos.

Tada yra, kaip žinoma, paprotys szaudyti, leisti fajerverkus ir t. t. Taigi nekurie unijotai buvo pasirengę pakishti gerai įtaisytą patroną carizskam archijerėjui. Szis bet gal dasizinojo apie anūs užsikėsėjimus ir atvyko į Wilkes-Barre tik ant 9 d. Liepos.

Caroslavizki popai per savo „molebnus“ meldėsi už carą Aleksandrą, ciecorių Fr. Jūzapą ir Cleveland'ą, isz ko nemaž tycziojosi suėję pasistebėti amerikiecziai.

— 10 d. Liepos ant pėrodos pliaciaus Chicago'je užsidedė rumai Cold Storage, kuriūs gelbėdami net 18 ugninių sargų gyvi sudegė. Daugelis sužeistų.

— *Anglija.* Ingramm'io

anglekasykloje Tornhill Yorkshire įvyko eksplozija utarnjke [4 d. Liepos]. Isz 145 darbinjku, dirbusių tame laike, tik keliolika iszgelbėta; szimto kelesdeszmties tik lavonus iszimta isz po žemės.

— *Ispanijoje.* Anarchistai nenustoja „gėsdinė“ svieta. Barcelonoje pereinatą nedėlią atrasta dinamito bombas, pamestas ties nekurių didzturczių namais. Anarchistai taipgi nori subuntavoti žmonis.

— *Prancuzija.* Anglizskūse laikraszczziūse daug raszoma apie choleros smarkavimą nekuriuose Prancuzijos vietose.

— 6 d. Liepos (ketverge) isz ryto Dr. Meurish'io privatizskame isz galvos iszėjusių ligonbutije Paryziuje, po dvi metinės ligos, mirė pagarsėjęs prancuzizskas raszėjas Guy de Maupasant, pasekėjas naturalizskos mokyklos.

Guy de Maupasant gimė 1850 m. Normandijoje, Prancuzijos pravincijoje; ėjo į mokslus dvasiszkoje kolegijoje Yvetot'e, isz kur buvo iszvarytas už paraszymą nepadorių eilių. Po franko-prusizskai karei pribuvęs į Paryzių, pasipazino su žimiais tos galdynės literatais — Louis'u Bouilhet'u ir Gustavu Flaubert'u, kuri tai pazintis jauno raszėjo darbavimūse paliko didelius pėdsakus. Kada G. de Maupasant parodė sykį Flaubert'ui savo paraszytą veikalėlį, tai szis perskaitęs tajį isztarė: Asz nežinau ar Tamsta turi talentą; isz Tamstos raszto matau, jog turi sziek tiek inteligencijos. Bet nepamirszk, jaunikaiti, jog talentas, anot Buffon'io, yra tai tikrai ilga kantrybė. Dirbk Tamsta“.

Maupasant per 7 metus raszėjęs įvairias apysakėles,

novelias ir rodė tą viską kas nedėlia savo mokytojui Flaubert'ui. — Tik 1870 szis pavėlijo savo mokytiniui atspauditi nekurius rasztus. G. de Maupasant atspaudino nū to laiko apie 6 savo novelias, porą tomų eilių ir apie szimtą apysakų.

Guy de Maupasant'o rasztai yra žinomi literaturoje visų tautų ir į mus kalbą yra išverstos nekurius jo apysakėles, o ypacz nusidavė vertimas jų mūsų garsiam rasztinikui A. isz B.

— Prancuzijos sostapilėje Paryziuje nū pradžios szio mėnesio sumiszimai. Panevelėje (3 d. Liepos) studentai skaitliuje 2000, susirinkę ties policijos prefektura, ėmė sukauti, daužyti langus, daryti visokius sumiszimus, zodžiu sakant padarė revoliuciją. Sekanczias dienas pasididino tie sumiszimai, prie studentų pristoję nekurius darbininkai be darbo bunantie ir sziaip jau valkatos; maisztininkai ėmė daryti barrikadas ant ulyczių, t. y. sustabdę ulyczinius omnibus'us, vezimus, apvertę jų augsztinikus, užvertę jais ulyczias ir tokiu budu, nei abazus padarę mėtė akmenais, szandė isz revolverių į stengiancziasis jų iszsklaidyti policiją, o paskui ir su karumene nesykį susikirto. Tiktai utarniže (4 d. Liepos) suskaityta kelis užmusztus ir su virszum szimtą suzeistų. Nors policija su pagelba karumenes įstengdavo panaikinti maisztininkų patiektas barrikadas ir iszsklaidyti paczius maisztinikus, bet szie po kelių valandų, vėl susirinkę, isz naujo strunjo barrikadas ir isz naujo kovėsi su karumene.

Pėnyczios naktį maisztininkai padarė didelę demonstraciją, laike kurios įvyko nemažos pesztynės su karumene. Maisztininkai iszsiuntinėjo atsiszaukimus darbinikiszkus

susidraugavimus, kad visi darbininkai sustraikūtų ir susivienytų su maisztininkais.

— *Maskolija* Isz prie-Baltijos kraszto maskoliai iszvarė 60 tukstanczių zydu. Nekurių miestų virszinikystės padavė valdziai raportus, jog, iszvarius zydu, nupulsianti prekyba, bet valdzia paliko be atsakymo tūs praszumus ir 1 d. Lapkriczio paskirta paskutiniu raku dėl iszvarymo zydu isz to kraszto.

— Maskoliszko sinodo ober-prokuratorus, garsus fanatikas K. J. Pobiedonoscev turi tokią malonę pas carą, jog szis pakvietė taji savo tarną ant vasaros į savo cariszką rezidenciją — Carskoje Selo. Bet Pobiedonosicovui nelabai sekasi cariszkoje rezidencijoje, nės pereitą seredą (5 d. Liepos) vos iszliko gyvas. Tulas eks-seminaristas Ghiazintof (?) norėjo perdurti su kinzalu caroslavijos paramą, bet policija suspėjo aresztavoti draszlį.

— Iszeivius isz *Maskolijos* vokiszkoji valdzia vien per Bremen'ą nusprendė leisti „bėgti į Amerika“. Taigi reikia tą sav gerai įsidėti ir neiszpirkinėti laivavorezių ant Hmburgo, ar kitų miestų.

Paslaptos spaustuveje Lietuvoje

N 26 „Vienybės“ p. Žalczio korespondencijoje yra paminavota apie paslaptines spaustuves Lietuvoje ir atspauditas tokiu budu 2 knigutes. Viena isz tų kniguczių prisiųstą mums atspaudiname czion zodis į zodį, užlaikydami pagaliaus apsirikimus. Knigutė toji turi 4 spauditus lapus, su raudonais apdarais. Antgalvis jos: *Lietuvai Dovanėle - Daines - del Ber-*

niuku ir Mergeliu - Knigute Pirma - Suwalkuos 1888. Spauda iszrodo tokią, lyg butų raszyta typ-writer'iu (maszina del raszymo).

Smertis

Smerti ok smerti!
Ka tu dabar darai?
Kad mani jauna
Tu isz swieta warai.
Katik kaip kwietka
Pradeiau židėti,
Katik i swita
Pradeiau žiureti.
Ka tik praszwita
Wilties man auszrele;
O neb sulaukin
Usz tekant sauleles.

Betgi nedboiu
Asz dabar numirti,
Su tuo niekingu
Swietu parsiskirti.
Ne maz nedboju
Isz to swieta eiti
Kuo greicziau noriu
Pats i kapus eiti.

Ilgai giwendams
Ka czion uszpelnisui?
Koke czion laime
Del sawes igisui?
Ineszket graba
Pats i ana zengsiu
Ant wisu amziu
Jame užsidengsiu.
Jau paskutine
Watanda uzstoa
Szirdis no wisu
Jau atsizegnoia.

Ak ne no wisu?
Katra asz mileiau
Kure asz sawa
Szirdeie tureiau.

Dar ios rankele
Rankoi neturiau
Pasilik sweika
Jei dar nekalbeiau,
Wiskas yr nieku
Lengwa butu mirti
Bet no milauses
Sunku atsiskirti.

Kaip tiktai smertis
Mana akis uzwers
Tuokart ir ana
Mani smiltens užbers.
Ir tikra meile
Jau isz szirdies sawa
Imes i duobe
Ji ant graba mana.

O sawa szirdi
Kur man buwa skirta
Tuoi ko greicziausei
Atiduos del kita.

Ant to atminus
Szirdis mana atpsta
Prots galwo maiszos
Wisas kunas sipsta.

Smerti kur esi
Eiksz prie manes arcziau
Mana giwibe
Atsiimk kuo greicziau
Nes nebe noriu
Swieta ta regeti
Jo apwilimus
Daugiau neb girdeti,
1886 m. Spk.

Mejles Dainia.

Tawi czionai matau
Ok mana patieka!
Man pries tawi wiena
Wisas swiets už nieka.
Kad man reik su žmonim
Ka nor pakalbieti
Kad asz tawi regiu
Tai geriau tileti.
Mana dusze szirdi
Prie sawes patrauki
Ne iszgirsiu greitai
Kad mani kits szauke;
Dermais mani tiawas
Griszt inamus szauke,
Dermais anas manes
Paregeti lauke.
Kad ir nepritelei
No tawes atskirtu
Už lediniu juriu
Mani je nugintu.
Bet ir isz teip tola
Pas tawi parbegcze
Kad tikt tawi miela
Prie sawes regeczia.
O kad kas noretu
No tawes atskirti,
Tai ant tawa ranku
Man geriau numirti.
1887 m. Spk.

Lietuwninkes

Skamba daines Lietuwiszkas
Par žale beržyna!
Gaudze pliszta wisas miszkas
No balsu užima.
Ir iszeina oze burelis
Graziuu mergeliu!
Kaipo pintas wainikelis
Žaliuju ruteliu.
Gelton-kases wikres dailės
Dainele dainiuoia!
Už kaseliu matatyt žales
Ruteles žaliuoia.
Szitai broli kur kwietkeles
Wiena pasiskinki!
Tos tai Lietuwos mergeles
Wiena pasiimki.
Aprediki szirdi tawa
Su graže kwietkele!
Ir parwesk už pacze sawa
Sze jauna mergele.
Tada tai tu pakajingai
Su jeje giwensi!
Placzem swiete jau laimingai
Prazilsi pasensi.
1888 Galas Trp

Vargdieniai

Pasaka iš tikru atsikikimū penktos ir
šesztos dešimtės mūsų amžiaus.

Mykolo G.

(Tasa.)

III UŽSLEPTA ŽIBŪKLĖ*)

Kas iš mūsų nepažįsta gražios žibūklės, kuri užslėpta tarp žolynų pavasari išdygsta — mažytė, graži, gardžiai kvėpianti ir visiems meilingoji kvietkelė, o noris vasara apdovanoja mus įvairiomis kvietkomis, vienok visos jų grožybės nepadaro ant mūsų taip galingos įspaudos, kaip ta pirmoji pavasario dovana, tyki žibūklėlė.

Graziai žibūklei galime prilyginti kaimiška skaisčią mergytę, kuri po uždanga tėvų globos pražydo visa lietuviskos gentės mergaicių grožybe — tyki, padori, maldinga ir darbszi, myl' Dievą, visus žmonis ir gražią savo žemės gamtą, o, matydama puikius medžius, gražius žolynus ir visą iszkilmingą prigimimą, mislija, kad taip gražus yra svietas, tai tur buti ir visi žmonės yra dorais. Laimingoji nežinia! Bet ateis valanda, kada toji kudikis — moteriskė, iszėjusi isz ramios savo gimtinės uždangos, pažįs visą klastą ir piktinybę žmonių, tada aptems szviesus jaunystės mastijimai ir nevieną kartą sopulių suspausta szirdelė jieszkos palengvinimo graudziose aszarėlėse.

Vidurije placios karaliskos girios, antkrantije sraunaus upelio, stovėjo viensėdija Malžėnai, kur mes drauge su kamisoriumi Danauskiu iszsipazinom' su gyvenancziais Jurgiu ir Ona Burniais, kuriems, keletui veikelių iszmirus, pasiliko viena duktė, vardu Julytė, su kuria prigulmums iszsipazįti.

Grazioji ta Lietuvos dukrelė turėjo asztūnioliką metų,

*) Žibūkle lenk. pijola.

buvo balta, akys jos veizėjo dangaus mėlyniu, o dailesnės nosies, veido ir lupų neiszaiskų patš garsingas Kauova. Julytė buvo augšta, dailaus liemens ir taip lengva, kaip vėjeliu pucziama plunksnytė; todėl rodėsi, kad yra orine esybe, pasirengusia tūjaus pakilti į neiszmatūtą dangaus plotą. Mergytė — padori ir visų mylima, o kada ant atlaidų arba vaziūjant į miestą pasirėdė szilkinėse lietuviskose parėdnėse, nždėjo ant balto kaklo tikrus raudonus karolius ir iszleido papūsztas kaspinais dvi auksūtas kasas, tada žmonės negalėjo atsizūrėti į tos prajovingos mergytės gražybę. Ant galo reikia pasakyti, kad Julytė gana buvo apszviesta, nės jos dėdė daktaras Rymeika, vasaromis atvaziūdamas pas Burnius, nemažai reikalingų daigtų veikiai permananczią mergaitę iszmokino ir dėlto neviena protingoji mislis szvietė jos gražioj' galvelėj'.

Noris Julytės szirdelė ligiszioliai buvo liūsa kaip girios pauksztelis, nės galingiausias meilės jausmas dar jos nenuvergė, vienok tankiai atėidavo užsidumojimo, neapubeziūtų linkėjimų valandos; tada mūsų mergytė, užsiziūrėjusi į neiszmatūtą dangaus plotą, norėjo ten nustebėti iszguldymą tos paslaptinės, kurią mes vadiname žmogaus gyvenimu ant svieto. Gušiais mėlynose akelėse klaidžiojo aszarėlės, o pati mergaitė negalėjo apsakyti, nei tikro savo duszios stovio, nei szirdelę varginanczios pailgos priezasties. Daugel jaunkaicių jieszkojo prilankumo gražios Julytės, kuri budama su visais mandagi, nei vieno neapdovanojo savo ypatingu patėmyjimu, nės dar nebuvo atėjusi valanda, kurioj' tikra meilė suvienodin' dvi szirdi dėl draugiszko atlikimo amžiaus kelionės.

Rugsėjo pradžia buvo dideliai graži ir szilta, kaip viduriyje vasaros, visi laukiniai darbai pasibaigė ir dėlto daugybė žmonių rengėsi vaziūti į Szilavą ant atlaidų, vadinaimų Szilinėmis, kurie ten kožną metų prasideda 8-toj' dienoje Rugsėjo ir isztisai per visą nedėlią, drauge su metiniu jomarku, atsilaiiko. Tarp kitų ir Burnis su savo paczia ir duktere, ketindamas vaziūti į Szilavą, liepė sutaisyti vežimą ir paszerti trejetą nedidelių, bet szustrių zemaitiszku arklelių; Burnienė gi, iszkepė kelionei ragaiszius, žasi ir dvi prikimsztas obūliais antis. Julytė, taisydama savo parėdnes, mislijo, kas isz anų geriaus jai pritiks, o noris rengėsi į Szilavą ypatingai dėl aplankymo stebuklingos vietos ir pasimeldimo, vienok pati nežinodama dėl ko, geidė kūgraziaus iszveizėti. — Palikę rengiancziūsius į Szilavą, paveizėkime, kas tam miestelyje dėjosi laike garsingų atlaidų ir jomarko.

IV SZILAVAS.

Szilavo miestelis, iszskleistas tarp puszynų, stovi ant 18-to viorsto nū Raseinių miesto prie senovės pacztos kelio, vedanczio į Sziaulius; tur' muringą bažnyczią ir medinę, pastatyta ant kapinių, koplyczią, stovinczią toj' paczioj' vietoj', kur, pagal žmonių pasakojimą, kitą kartą apsireiskė Szvencziausioji Dievo Motina. Szilave yra butų apie 120, keletas kromų ir karczemų ot ir viskas, ką galime pasakyti apie tą miestelį, garsingą atlaidais ir jomarku. — Paprastam' laike miestelis tur' liudną iszziurą ir nedaug rodo gyvybės; retai pamatysi einantį žmogų, o tik kiaulės ir oszkos svarbiai vaiksztinėja po miestelį; užtad laike atlaidų visi keliai, vedantieji į Szilavą, netruksta pėkszczių ir vaziūtų, pilni yra ukiszkjų vežimų, didelių budų (balagolų), pri-

kimsztų žydais; gražus koczi ir karietos vaziūjanczių ponų be pertrukio visais keliais į Szilavą plusta.

Mūsų pasakos metūse Szilave labai buvo didelis jomarkas, dėlto prie ulyczių ir turgvietės riogsojo pastatyti isz drobės, lentų ir eglinių szakų kromai ir paszėtrės, kuriose apie szventorių patilpo szkaplierninkai, t. y. pardavinėtojai szkaplierių, razanczių, visokių brolysczių (brostvų) zenklų, kryžių, stovylų, knigų, armonikų ir įvairiausių mažmozių. Toliaus atvaziavusių isz Rigos, Vilniaus ir kitų miestų pirklių kromai su įvairiais pardaviniais, paszėtrės gertuvių, pernikų, obūlių, arbatos ir užkandų pardavėjų, o tarp kitų stovėjo ant kalnelio didele drobine paszėtrė atvykusios isz Resiainių cukernios, kurioj' pardūdavo daugiau degtinės, kaip saldybių; karcziamos stadaloj' įtaisytas teatras, o didelese, isz lentų paszėtrėse isikurė visoki komedijantai ir sztukmeistrai. Žydo Irszo namūse įtaisyta poniszkoji gertuvė ir valgių traktiernia, o mediniūse vietinės klebonijos namūse įsteigta, taip vadinamoji *Srebrna sala* (sidabrinė seklyczia), t. y. musztuvė kortomis isz pinigų. Visur galėjai matyti aptrauktus drobė vežimaicius, kuriūse gulėjo ir sedėjo ubagai, vadinami lozoriais, ant galo visūse užkampiūse miestelio pilna žmonių, vežimų ir arklių, be paliovos girdėtis užimas, trenksmas, sznekanczių klegėjimas, vaziūjanczių ir masinanczių prie savės perkupczių szaukimas, komedijantų triubijimas, armonikų ir szejne-katerinkų balsai, ant pagalios viską užianczios ubagų giesmės ir nebylių skambalai. Apraszyti visą tą regyklę negalima, o norint turėti apie aną tikrą nūmonę, reikia veidingai viską matyti ir girdėti.

Atvykus į Szilavą, prigul'

mums noris vieną dieną ten perbuti ir nū paties rytmečio pradėti apžvalgą: — Pradedant švisti, girdėtis balsas didelio varpo, skambinancio ant poterių, ir tūjaus visi žmonės, maldai susirinkę, paszokę iš miego, skubinosi į bažnyčią, kuri sulyg saulės tekėjimu pilna buvo svieto. — Rytmetinės maldos bažnyčioje pasibaigė didelėmis misziomis ir pamokslu. — Taipgi koplyčioj' ant vietos apsiereiskimo Motinos Szvenciausios, nū paties rytmečio lig vienūliktai valandai daug buvo atlaikyta miszių szventų, o nesuskaitomos žmonių minios meldėsi ten ir ėjo keliais apie altorių, ant kurio nemažus pinigų aukai sudėjo.

Tarp rytmetinės ir vakarinės maldystės, buvo keliatas adynų pragumo ir tame laike mažne visi žmonės ėjo pasivaikszczioti po jomarką ir retai regiamiems daigtams prisivežėti; dėlto ir mes drauge su kitais akvvais iszėjome pasizvalgyti.

Apie visą szventorių apstatytos drobinės paszėtrės, kuriose iszkabinėtos buvo eilios blizganczių szkaplierių, kukavinių, gintarinių razanczių, karolių ir szventųjų paveikslėlių, tankiai dideliai pramoningos tēpliorystės (maliavos), o tarp kitų galima buvo ten matyti pavidalus szvento Jurgio, jojanczio ant margo kaip genys arklio, kurio kojos buvo storesnės už kaklą, o noris smakas, duriamas karžygio, iszkėlęs augszciau jo galvos savo ūdegą, iszsisziepęs ir iszkišęs liežuvį, rodėsi laižas arklio kojas, praszydamas susimylėjimo, vienok narsus arklys nemilaszirdingai velnią trempė, didelėmis kaip torielkos padkavomis. — Kitas pavidalas rodė mirsztantį girtūklį, prie kurio su stikleliu degtinės stovėdamas zydas sakė: „Gerk, Simuti, gerk, iszgysi“ — tū tarpu velnias iki-

szęs geležinį kebenėką į gerkle ir, atsirėmęs kojomis į galą lovos, iszsisziepęs ryžosi iszplėszti girtūkliaus duszią; — nabagyte duszelė kaip įmanydama stengėsi užsilaikyti, todėl, kebenėkui nutrukus, jo mylista biesas kuliais augsztinikas iszvirto, o greitai paszokęs isz apmaudo pagriebe zydelį ir į pragarą nuvilko.

Daugumas medinių įvairių szventųjų stovylių iszdrožtų buvo nemokanczia ranka — stovylos, nepaveidžios žmogystei, su baisia veidų iszžiura, rodėsi tikromis baisybėmis. Toki paveikslai ir stovylos netik neįzadina szirdyje žmogaus mažiausio jausmo krikszcziioniszkos maldystės, bet dar yra paniekiniu ir neva iszjūkimu tikybos daigtų. — Didei reikia linkėti, idant mūsų dvasiszkoji valdzia atgręztų savo patėmyjimą ant netikusių pavidalų ir stovylių, neszventitų anų, uždraustų žmonėms pirkti, statyti kryžiūse ir laikyti namūse. Tose paciose szkaplierių paszėtrėse buvo daugybė maldakniğių, negrynoje lietuviszkoje kalboje atspauditų ir svetimais žodžiais prikimsztų, o dėlto neatbutinai reikalaujanczių pataisymo. Tokias tai knigas ir dabar perka lietuviai. Argi neatsiras noris vienas kunigėlis, kurs, mylėdamas savo kalbą ir tautą, panorėtų tą naudingą darbą atlikti.

Gulėjo ten kruvos kryzuczių, medalikų ir visokių mažmozių, o svarbiausiu pardavimu buvo armonikos, dideliai jaunūmenės pageidautinos. Pardavėjai gyrė savo pardavinius ir grajijimu ant armonikų masino pirkėjus, kurie buriais vaikszcziodami reikalingus sav daigtus derėjo ir pirko, o taipgi mėgino balsus armonikų, tankiai užkimusių ir serganczių karkaliu.

Įėję į didelę cukernios paszėtrę, radome ten daugiaus deszimties miestiszkių puikių ir nemažai kaimiszkių pus-

ponių. Czia pilna buvo užimo ir gvėravimo: stiklai ir stikleliai žvangėjo ir nūlat girdėjosi balsai: — butelį nūgrynėtos!... tris butelius porterio!... szeszis butelius alaus!... tris stiklus biszopo!... bliudą kaliszano! — ant pagalios užgandė svarbus balsas kaszin kokio veltgaiszintojaus — szeszis butelius szampansko! — Bonkų kamszcziai pradėjo szaudyti ir visi balsai su nusizeminimu nutilo, tik girdėtis buvo grajijimas dviejų arpų, ant kurių meilinaigai skambino dyi dailios mergaitės, per daug trumpose parėdnėse ir su pramoningai nuszukūtais plaukais. Reikia pripazinti, kad tos katytės buvo gražios, dėlto į vyrus drąsiai veizėjo, szaipės ir su pasimėgimu klausės tarpų žodelių, kurių be nuraudimo negalėtų klausyti nė viena padori moteriszke. Karcziamose ir girtuvių paszėtrėse gerė žmonės atmieszztą vandeniu degtinę ir nevienam ta szpytrė galvą apsuoko; matiai ten pusgirczius ir visiszcai nusziszliejusius, o kiek czionai buvo meilingų kalbų, bucziavimų ir užtikrinimų prietelystės, tai ir pats banko rokundvedis negalėtų surokūti. Pati vadino vyrą vaziūti namo, o tas su savo bicziūliu (baigdamas antrą degtinės bonką) nabagę paczią varė prie vezimo ir grasino, kailį iszdirbsias. Antra pati dikta ir raila boba, pasigriebusi už sprando silpnesnį už savę vyrą, stumdama jį laukan, smarkiais žodžiais ir dar smarkesniais rankų mosavimais didei nemeilingai savo stiprybę rodė. — Žydėliai zarstė pinigų į kiszenes ir, tur buti, rūpįdamiesi apie gerą savo sveiczių sveikatą, apsigėrusiems daugiaus vandenio į degtinę pylė. Kitur girti žmonės, norėdami dainūti, oziais bliovė, o czirszkiant skripkai ir užiant bugneliui, kitur burliokai, iszsibuksavę raudonais marszki-

niais drožė kazoką su prisėda, vadinamu *byczok* (buliukas). Isztiesų szokanczių sprandai nemažesni buvo už sprandą tiroliszkie bulians ir barzdos jų rodėsi supaszzytais pakulų kūdelias. Ant galo reikia pasakyti, kad girtuvėse nevienas vaikas vaiszino savo mylimą mergaitę ir susikalbėjo, kada ir kokioj' vietoj' galės susieiti. — Viena drobinė paszėtrė prikrauta buvo iszmargītų pernikų, kuriūs kozną metą isz Mitaujos atvezdavo į Szilavą sutukusi vokietė, vadinama Szvermuter. — Reikia žinoti, kad pas mus yra paprotys parvežti isz Szilavo pernikų, dėlto acziui tam būdai kromas ponios Szvermuter buvo apgultas perkancziais. Stora ir nejauna žmona šukosi krome, kaip 10 metų mergaitė, sakė prekę, ėmė pinigus, raisziojo į popierą pirkinius ir akylai dabojo, kad ką noris nepaglemztų. Ypacz sergėjosi vaikų, kurie dideliu busiu prieszais kromą sustoję, veizėjo į pernikus, kaip katinai į skilandį ir akimis malonėjo saldybę praryti. Daugumas perkanczių buvo ponai ir bajorai, nės valszcziionys, pusėtinai ragaudami kartybių, negalėjo tų brangių smagurių pirkti, tikt nekurius moterys, iszėmusios isz skurlelių didkelę (tris kapeikas), pirko paszydelį keturis arba szeszis, paveiksle szirdelių, mažus pernikaiczius, kurių pasilikę namie vaikai dideliai laukė. — Nevienas isz poniszkos jaunūmenės, turėdamas mylimą paną, jieszkojo perniko, paženklijo pirma rodbalse jos vardo, bet tokio neradęs isz apmaudo pirko didžiausią ir gražiausią kvietkūtą perniką. Kada taip gerai ėjo turgus pernikų, tai vienas isz burio stovinczių vaikų suszuko: Ar girdit, vaikai, ko mės czia stovim, kaip szunycziai, blėkų tykinėdami? — Mano bobutė sakė — atsiliepė antras — kad nū pernikų

tos vokietės skaudapilvė kyla, dėlto eikime prie obūlių, tai bus pigiau ir sveikiau. — Ura! prie obūlių! — suszuko visas buris ir vaikai szaukdami, cypdami ir szvilpdami toliaus pasitaaukė.

Paszėtrėse arbatos pardavėjų virduliai [samovarai] garavo ir žmonių buriai tą sziltą skystimą gėrė. Arbatos stiklas su cukrum kasztavo dvi, o be cukraus vieną kapeiką: noris nebrangus tas gėralas mažą turėjo vertę, nės tame geltoname vandene lyje ir jautrausioji nosis negalėjo užsti arbatos kvapo, vienok dėl žmonių isztolo atkeliavusių pigi arbata paszildė vidurius ir užstojo barszczius, be kurių lietuvini didei sunku apsieiti. — Musiszkiei žmonės, neįpratę prie arbatos, daugiaus trijų stiklų negėrė, dėlto dideliai stėbėjosi matydami, kaip du burliokai paėmę visą virdulį savotiszka pradėjo gerti o, prakaitėdami ir glostydami pilvus, lig paskutiniam laszui iszgėrė. — Daug kartų atsiėjo nusijūkti isz tų nepriaugusių vaikų, kurie, įbėgę į paszėtrę, puikiai liepdavo dūti už kapeiką arbatos ir, iszėmę isz kieszenės gabalėlį sujūdusio cukraus, gėrė tą arbatą su dideliu orumu ir puikavimu. — Isztiesų tiems vaikams paveidus yra gaiszintojai turtų, kurie, už paskutinius pinigų nupirkę butelį szampano, geria aną su didžiausia puikybe, mislydami kad visas svietas (urbs et orbis) dyvijasi jų ponyste.

Szalije szventoriaus padarytose isz lentų krautuvėse susitelkė pirkliai isz Rigos ir Vilniaus su purpuriniais ir stikliniais indais, misinginiais ir geleziniais daigtais. — Čia tarp kitų dalykų blizgėjo virduliai, prausbliudai, kruvos stiklų, purpurinių torielkų, bliudų ir sviestbliudelių — paveiksle karvelių, avinelių ir visokių paukszčių. Krautuvės aps-

totos buvo žmonėmis augsztėnio stovio ir tik maža dalis valszczionių pirkto vienrankius pjuklelius ir gražtus, o turtingesnės ukinjės porą torielkų ir, kokį stiklą, taipgi nekuriš driso kibtis į purpurinius karvelius ir avinelius. Pirkliai deliodami nupirkus purpurus ir stiklus, ryžosi įbrukti persprogusius ir sukultus indus, o prie to nevienas poniszkieis tarnas neszdamas ryszį nupirkusių indų iszvirto ir anūs į szukes pavertė.

Paeiliuisu su augszcziaus apraszytomis krautuvėmis stovėjo didelė paszėtrė, kurioje patilpo taip vadinamas magazinas, kaszin kokios ponios isz Vilniaus atgabentas: ant lentynų sudėtos kvietkūtos ponių kepuraitės ir kepaluszai rodėsi darželiu gražiausių zolynų. Ta krautuvė pilna buvo ponų ir ponių, jaunų ir gražių, apsenuusių ir nedailių, isz kurių pirmosios gerai numanė savo galybę, o antros visiszka nenorėjo iszmanyti, kad neprigul prie eilės „graziu“, kurioms senovės Parisas galėtų dūti obūlių. — Tarp burio moteriszkių buvo ir keletas vyrų, katrūs ten pacziutės atvilko. Tie nabagai velytų sėdėti cukernėje arba prie sidabrinės seklyczios žalios skūmės ir kipszą už ūdegos traukti, nei czia vampoti ir ilgti. Priesz didelį veidrodi pirkėjos mėgino parėdus ir apie anų pritikimą viena kitos teiravosi, o tada girdėjai pusbalsius zodzius: — Ar pritink man tas kepaluszas? — Oi, manobar angioji esi prajovinga, — pamatę tavę Albertas iszeis isz proto, iszveizi kaip anūlas — „fi don“ tie raudoni kaspinai mažina mano baltumą — sakė pageltusi ponia — ar matai, Liudyte, kaip ponia Butrimavicziene pasipūszė? — nabagė neatmena, kad turi 40 metų ir rėdosi kaip jaunoji mergytė. — Veizėk mano szir-

dele, koks kepaluszas tos Malvyeczaitės, galėtų tiesiai į kanapes stoti. Ponas Robertas vis dar tarnauja tai varnai — gaila jo, ji neverta tokio vyro. — Kas man darbo, kad neturi pinigų, asz tų parėdinių reikalauju ir pirksiu anas, ar supranti? — Kada taip kalbėjo moterys, tai vyrai isz reto atsiliepdavo: „pritink, pritink... žinokis... gerai, gerai, mano szirdele, nepirk taip brangius kepaluszus, asz tiek pinigų neturiu... po szimtą velnių! ar nepasibaigs tie pirkiniai?... gana, eikiva isz czia, jau neszpams skambina... Tokios tai kalbos, girdėjosi parėdinių krautuvėje, o daili pardavėja kaip už kviečius pinigų ėmė. —

Už rupesnę moterų apie savo gražybę, nepriguli mums rugoti, nės dailumas anų nenuveikiama yra galybe, o kas isz mūsų nenorėtų buti galingu? — Teisybę isztarė didis poetas: „Mes svietu rėdome, o mumis rėdo moterys“.

(Dar neviskas)

Apie viską.

Įvairiai kalba apie laimę; poetai tankiausiai yra persitikrinę, jog ir ant žemės galima buti laimingu. Szalindamiesi nū žmonių ir skųsdamiesi, jog turi slėpties nū svieto, tarsis koki piktadėjai, jau czia si vienog laimingais ir užganėdžiais savo vienatnikystėje. Gal gi isztiesų jie neyra taip nusiszalinę, kaip mums iszrodo? Taip reikia manyti. Skrajodami mintimis per pasuales, tverdami esybes, pilnas gyvenimo ir spēkų, poetai tų iszsvajotų esybių laime ir nelaimė ir kenzia ir myli. Gali tulam iszrodyti keistu panaszus (tolygus) pasikakinimas, vienog pagal mano manymą kentėti arba mylėti, tai reiszkia jausti, tai reiszkia gyventi. Taip daug, sako, kelių prie laimės, o vienok dėlko gyveni-

me lenkiamės su jais? Didis yra Dievas, betvelnias, ką mus veda ant negerų kelių, turi buti ar (taippat) nemažas!

Poezija, kaip girdėti, neyra permaloniai prijimama už Atlantiko; dėl ko? dėlto gal, kad amerikiečiai savo darbsztame gyvenime taip mažai paszvenčia laiko dvasiszkom laiksztėms*), gal gi, įkunydamis drąsiausias žmonių mislies tendencijas, pasieka tulame laipsnyje tą, ko kiti tiktai ilgisi ir apie ką svajoja. Muza yra vaiku milžiniszkių dvasios spēkų; ar gi amerikiečiai, taip veiklus daugelije kitų daigtų, norėtų ir galėtų apsnukti Parnassą? Nė, netikiu tam; — tie žmonės nekartą parodė sąjausmą dėl prispaustų ir nelaimingų; tie žmonės turi gilų ir tvirtą jausmą ir, budami žemės vieszpatis, ir mislios (minczijų) szalije gebi užimti orų stovį, kaip pridėra tiems, kurie taip daug padarė kovoje už savo buvį ir neprigulmę ir užėmė taip imponūjantį stovį, pagaliaus akyveizdoje visos Europos, giriancziosios nemaria prosenių garbe. Amerikiečiai, jų su logika turbut niekadės neprasilenkiate, bet mums sunku yra visados eiti jų pėdsakiais pripratome nusilenkti visados priesz kiekvieną valią, užtai negalime praregėti, kur ji mus nuves; tankiausiai vienok esame dideliamė kėblume, nezinodami koklausyti ir kur eiti; taip daug priesz mus iszganingų kelių, bet kurs yra geresnis, butinai nezinome patys. Per atzvilgį ant to neturėkite už blogą, kad įsikiriu jūsų kantrumui, perkeldamas jūsų mintis į atstus kudikystės laikus. Dėlko visa pasaulė tada iszrodė mums gražesne, neką szia dien? Kur gi dingo grožybė jaunystės dienų? Neramina mūsų giedra, negąsdina audra, neturime draugų, neturime ir prieszų — ar neyra tai dvasios

*) laiksztė, lėbumas, raskaztai.

karšzatis? Bet dvasia yra nemari, ji gebi kristi į gyvenimą kiekvienoje valandoje, gebi sutrupinti visokias kliūtis ant savo kelio: esti valandos gyvenime kiekvieno žmogaus, lygiai kaip ir tautų gyvenime, kad atsibunda mieganti sąžinė: tada neturime prieš save jokių abejonių, vienas tik kelias veda mus prie siekio. Kur gi užtai jieszkoti laimės? Kudi-kystėje buvome laimingi! Ir Schiller'is, rodos, yra to paties manymo: szitai jo žodžiai: *Recht gesagt Schlosser! Man liebt, was man hat; man begehrt, was man nicht hat: denn nur das reiche Gemuet liebt, nur das arme begehrt.* (teisingai sako Schlosser'is! Mylime, ką turime, geidžiame to, ko neturime; gryna szirdis mylėti troksza, bloga tik geidžia.)

Paremunietis.

Laiszkas in Redakcija

Gūdotinas Redaktoriau:

Tikiūsi, jog Tamsta neatsakysi mano meldimui ir patalpišį savo laikraštyje szitūs kelis žodelius. Pirm 6 nedėlių iszvykau asz isz tėvynės, kad pasiekti pažadėtąją žemę Ameriką. Daug vargo reikėjo paneszi, koliai dasigavau į Hamburg'ą, nū kur man buvo atsiūsta laivakortė mano gimnaiczio isz Amerikos. Hamburge mus laikė suvirszum nedėlią, uždarę stubose, kurios greicziau gali buti pavadijos tvartais. Taigi ten pažinau vieną jauną merginą, isz Prienu par., Senapilės pav., Suvalkų gub., vardu Marijoną. Nabagė turi giminaitį, kaip jije sakė, Plymouth'e Pa. ir buvo iszpirkusi laivakortę, bet, vokiecziams vaikszciojantiems apie iszeivius, matyti įpūlė į akį daili mergaitė, nėsakydami, jog ji turi užmokėti 6 markius už buvimą per kelias dienas, neiszleidžia jos važiūti. Ypacz prižiurintis isz-

eivius daktaras tankiai užgauti nelaimingą mergaitę, nepadoriai ją cziupinėja sakydams, buk mergina nesveika ir jis turįs ją apžiurėti. Nelaiminga mergaitė neturi kur dėtis, slepiasi, pametusi savo lovelėje daigtus, praszosi kitų, kad ją prijimtų pas save, idant jos neuztėmytų anas prakeiktas daktaras. Nega-liu czion apraszyti raudojimo nelaimingos mergaitės, kaip kruvinomis aszaromis apgailistauja sako kvailumą, jog iszdrišo viena leisteis tarp svetimų žmonių. Pravardę anos mergaitės pamirszau, taipgi pamecziau jos brolio Plymouth'e Pa. adresą. Bet tikiūsi, jog isz gaziotos dasižinos jos brolis ir pasiskubįs su pagelba nelaimingai.

Agnieszka B.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

— Plymouth Pa. 2 d.

Liepos [nedėlioje], plymouthiszke Volonczausko draugystė laikė savo metinį susirinkimą. Draugystės perdėtinis A. Milukas, atidaręs susirinkimą, savo prakalboje paminėjo visus svarbesnius dalykus įvykusius draugystėje, nurodė ant jos nūpelnę [jog įstengė uždėti knygyną, kasztūjantį beveik į pusantro szimto dolerių, užvedė vakarinę mokslainę ir t. t.]. Po tam buvo peržiurėtos rokundu knygos ir pasirodė, jog iszmo-kėjus visokias mokestis draugystės izde dar yra \$104 15. Paskui sąnariai užsimokėjo savo mėnesinę mokestį, kurios srinkta \$7,75 c.: Draugystės vyresnybė likosi ta pati palikta. Inesus A. Milukui, kad Volonczausko dr-ė pagelbėtų prusiszką skyrimo draugystę, draugai, paėmę ant apsznekėjimo tą dalyką, nutarė ant galo, jog tam tikslui negalima imti pinigų isz draugystės izdo, bet geriausiai

rinkti tam dalykui paaukavimus.

Sąnarys.

—Mahanoy City. 9 d. Liepos buvo didele szvente dėl Mahanoy'jaus ir aplinkinių miestelių lietuvių. Tą dieną Philadelphios arcivyskupaskn. Ryan paszventino lietuviszką Szv. Jūzapo bažnyczią. Per miszias puikiai grajijo szv. Cecilijos lietuviszka kapelija. Pirmas miszias laikė kun. A. Burba isz Plymouth'o, koncelebravojant arcivyskupni Ryan'ui. Ant tos iszkilmės pribuvo lietuviszkos ir kelios lenkiszkos draugystės isz apielinikių. Smagu buvo iszvysti su virszum 5000 lietuvių, marszūjanczių su amerikiszkomis ir tautiszkomis vėliavomis, prie muzikos linksmų atgarsių su puikiais draugyszczių ženklais pasipūszusių. Viso 22 draugystės emė dalyvumą lietuviszkoje*] parodoje, draugystės t. y. 15 lietuviszkų ir 7 lenkiszkos. Szios draugystės ejo parodoje, kūne kiekviena su savo kapelija:— Isz Mahanoy City—szv. Jūzapo dr-ė, szv. Liudviko, szv. Antano, szv. Jurgio, [lietuviszkos] ir szv. Kazimieriaus [lenkiszka]; isz Shamokih szv. Jurgio, szv. Petro, [lietuv.] szv. Jūzapo, [maiszyta isz lietuvių ir lenkų]; isz MtCarmel szv. Petro szv. Kazimieriaus [lietuviszkos]; isz Hazletono [lietuv.] szv. Petro ir Povylo dr-ė: isz Shenandoh'o szv. Jurgio, szv. Petro ir Povylo, szv. Kazimieriaus, szv. Antano, szv. Jūzapo [lietuviszkos] ir—Koszcziuszkos, „Gwardya Norodowa“ stv. Stanislovo, szv. Mykolo, szv. Kazimieriaus, szv. Jono ir szv. Stepono [lenkiszkos]. Pasizadėjusios buvo pributi taip-

*) Tą paczią dieną buvo szventyta slovakų (ungarų) bažnyczia, bet taip ta jų bažnyczia, kaip ir jų paroda anaipol negali buti lyginama prie lietuvių bažnyczios ir parodos.

gi ir lietuviszkos draugystės isz Plymouth'o bei Luzernės Pa., bet dėlei gelezinkelių kompanijos padūtų persunkių važiavimo iszlygų negalėjo pributi. Apart draugyszczių ant paszventinimo iszkilmės pribuvo tukstancziai žmonių [lietuvių] ir kittauczių vyrų ir moteriu. Trukiai su 8-10 vagonų [karų] ejo isz visų pusių į Mahanoy City ir visi buvo tilptinai pilni žmonių; isz kitų miestų pribuvusių tą dieną į Mahanoy'ų skaitė per 10 tukstanczių. Mahanoy'aus lietuviszka bažnyczia pastatyta yra gotiszkame stiliuje, isz plytų; turi 100 pėdų ilgio, 55 pėdas pločio ir apie 60 augszczių; bogsztas turi augszczių 165 pėdas. Bažnyczia stovi labai zemoje vietoje dailiai padabinta isz lauko ir ypacz puikiai iszrodo, kad ziurai į ją, važiūdamas Lehigh Valley kompanijos kelezinkeliu— lietuviszka bažnyczia tada iszrodo imponuojanczia viso miesto trobesiams ir bažnyczioms. Viduryje bet bažnyczia taip įtaisyta ir padabinta, jog pavirszutinis jos iszveizėjimas anaipol negali lygintis prie vidurinio. Du rėdai koliumnų dalina bažnyczią į tris dalis; didysis bažnyczios altorius, gotiszkame stiliuje įtaisytas, priguli prie dailiausių altorių katalikiszkose Pennsilvanijos bažnycziose. Viskas bažnyczios vidurije [t. y. sūlai, grotelės, durys, sakykla ir t. t., padaryta isz arzūlo, o taiposgi ir darbas eina lenktyn su medega. Tas viskas, taipgi bažnyczios langai, ant kurių nutėplioti įvairūs paveikslai, daro labai smagią įspaudą ant stebėtojo—negali nei atsiziurėti. Reikia pasakyti bet, jog dar vidurije bržnyczios neyra visiszkai užbaigtas papūszimas: kada tai bus atlikta, tai Mahanoy'aus lietuviai galės gerėtis, jog niekur kitur pas lietuvius nėra taip puikių Dievo namų. Bažnyczia kasztūja apie 40

tukstanczių dorelių.

Už pastrunijimą taip dailios bažnyčios nemaž garbės verti Mahanoy'aus lietuviai, o ypacz kun. Abromaitis, į kuris nesigailėjo savo triuso nei sveikatos, o taippat ir savo graszio nemaž pridėjo nenorėdams, kad parapija turėtų mokėti procentus už skolas. Kun. Abromaitis buvo dar Hazleton'e klebonu, kada 1888 Sejos mėnesyje su Mahanoy'aus lietuviais ėmė rūpintis apie bažnyčios pastatymą. Pabaigoje Liepos m. 1888 m. buvo padarytas kontraktas su vokiečiais Litsch ir Shinern ir suderėta, kad už \$14.000 bus izstatytos bažnyčios sienos. Parapijonai bet didei apsiriko, kada parapijos komitetas nesutikdams ant kun. A. perstatymo, nenorėjo pajimti architektoriaus, nės jie sakė patys pridabosią bažnyčios statymą. Kontraktieriai izšėmę pinigų ir nedabaigę pametė darbą, per ką parapija daug nukentėjo. Reikėjo paskui daryti antrą kontraktą ir vėl kūne iz pradzių varyti darbą. Taigi tas nemaž užkenkė parapijos reikalams. Ypacz bet atsizimėjo taip sunkiose dėl mahanojizskių valandose p. D. T. Baczkaukas [Taradaika,] kuris savo „Saulėje“ ir taip sav atkalbinėjo lietuvius nū parapijos, darė visokius vaidus parapijoje savo melagingais raszymais, darodinėjo, jog lietuviam nereikia esą bažnyčios Mahanoy'uje, nės yra Shenandoah'e lenkiszka bažnyčia, o taipgi ragino, kad lietuviai pavestų statymą bažnyčios lenkiszkam Shenandoah'o klebonui kun. Lenarkevicziui. Taradaika su savo „Saulė“ tada, pasakojo man žmonės, buvo įrankiu lenkų ir jų jų kunigų, dėl lei trukdinimo lietuvių, pradanczių nusikratyti lenkiszka jungą, už ką jis nū minėtųjų lenkiszkių dvasiszkių gaudavęs gerokus kyszius. Lenkiszki kunigai tik ir pastatė

ant kojų Taradaiką. Taip szneka žmonės, o zinantis nors kiek Taradaiką ir skaitęs anų metų „Saulę“, neabejos apie tų zodzių teisingumą.

Tas pats Baczkaukas, kada pamatė, jog jojo iz skuros nėrimasis nuėjo ant nieko, ir Maahanoy,aus lietuviai nusikratę lenkus ant tvirtų kojų pastojo, dabar limena [pavirszutiniszka] priesz lietuviszka parapiją, girdamasi begėdiszkai, buk jis tada norėjęs prilaikyti lenkiszkoje vergyboje lietuvius vien dėl jų [liet.] labo. Petras.

Margumynai.

— *Marso žvaigždės klimatas.* Amerikiszkas astronomas Golden'as, prisiziurėjęs pernai vasarą žvaigždei Mars per milžiniszka kaliforniszkos observatorijos teleskopą, sako, kad viena pusė žvaigžės, budama visados sniegiszko baltumo, apsidengus jūdais tashkais ir susisiaurinus labai greit per kelias dienas Liepos mėnesyje nū kaitinimo saulės spindulių. Pagal jojo nūmones szitos atmainos paeina iz tirpimo sniego. Peking'as, astronomas iz Peru, sako, jog Rugsėjo mėnesyje virszunės augsztesnių kalnų apsiklojo sniegu, kuris per dvi dienas izstirpęs. Tas pats astronomas patėmijo ant Marso vienūliką naujų ezerų visokio didumo ir tyrinėjo susitirsztinimą garų, kilstanczių izz tirpstanszio sniego. Sziadien užvis labjau rupi astronomams dasekti, ar Marso klimatas tok's, kaip mūsų zemės, ar kitok's; ar galimas gyvunų gyvenimas tenai, ar ne. Bet astronomų numonės taip yra prieszingos tarp savęs, kad niekados gal' nesutiks. Nekurie tvirtina, kad Marso klimatas, jeigu nevisiszka tok's kaip musiszki esąs, tai bent labai panasus, kad saulė maž daug dūdanti szilumos Marsui tiek, kiek ir zemei, kad nūg

tirpimo sniego atsiranda ten labai daug vandens.

Kiti astronomai suvis prieszingai mislyja ir darodinėja, jog Marso klimatas už klimatą mūsų zemės be jokio sulyginimo esąs szaltesnis. Tame dalyke direktorius Greenwicht'o observatorijos Maander'as paraszė net ezielą knygą. Jis sako, jog prieszitos žvaigždės apsiaupantis ją oras labai mažai prileidziąs szilumos, beje triskart esą ten szalčiau negu pas mus. Anot jo Marso oras esąs labai vėsus ir skystas, už tatau szilima ir vasarą ten menka. Sniegas tirpstas, jeigu izstikro tirpstas, nūg kaitinimo tiesiai pūlančzių spindulių ant virszunių kalnų, lygumose gi ir klanūse visados vieszpataujas szaltis. Užbaigia savo knygą tas gar sus astronomas tvirtindamas, jog žvaigždė Marsas esanti apkepėjus ledu ir perdėm užszalus, užtatau ir gyvunų gyvenimas ant jos esąs negalimas.

— *Lengvas budas kelmų naikinimo mūskinose.*

Paskutiniame laike amerikiečiai prasmanė sziaip daryti su dideliais kelmais. Nūkerta medį rudeni žemai priesz pacziai zemei ir izszgrėzia viduryje kelmo skylę trijų sprindzių gylio, szitą skylę prikemsza smulkiai sugrusta selietra [1 svaro pakanka dėl 8, 10 kelmų], įpylę vandens ir druzciai užkimszė palieka, taip per žiemą. Pavasarį kad pradeda szilti, tada izstaukia kamsztį, pripila į skylę naphos [kerosino] ir uždega: kelmas ir szaknys visiszka izzdega lieka tiktai angliai su pelenais. Potam galima sav toj vietoj art kūgeriausiai, nės visos szaknys pavirsta į pelenus ir niekados užtatau nedūda atžalų. A.

— Kitą kartą labai liubydavau valgyti agūninį aliejų, kurį kiti „makowy“ vadin,

bet kaip dažinojau, izz ko j dirba, tai ant jo atsimineš, noriu ozius lupti.

Tūse namūse, kur jį dirbi sienos yra su smetona izstęptos dėl tarokonų [bambatieri prusokų] užveisimo. Ten yra cielos gaujos. Moterė paėmė rėczius, su sparniukai dailiai tūs bambatierius n sienos nubraukusios, į piesta supila, gruda, spaudzia, ko szia per skurlius ir taip vadinamą „makavą“ aliejų padaro, kurį žmonės su tokiu pamėgimu valgo.

Zaltys.

Russkija Novosti

Vienatinis, nedėlinis mūskoliszkas laikraszt Amerikoje. Nū 1 d. Liepos izzeina padidintam formate, kasztuja ant metų \$1,50 c. 8 mėn. 45 c.

Adresas: Russian News, 20 Jefferson st. NEW YORK CITY.

Užmokėjo Už laikrasztį.

“VIENYBE LIETUVNIKU”

K. Saluczko Chicago	\$1,0
G. Vidugiris	„1,0
J. Aleksaitis Shaft	„1,0
A. Sziupis New Britain	„1,0
J. Huch	„1,0
Miss M. Steffan Brooklyn	„1,0
A. Vaiszvilla Pana	„1,0
V. Novikas Luzerne	„1,0
V. Kangeser Dolgelville	„1,0
F. Dragunas Forest City	„2,0
P. Valinskas Plymouth	„2,0
A. Reklis Glenlyon	„2,0
J. Szirvinskas Pittston	„1,0
A. Branickas	„1,0
J. Benderoviech Bengies	„1,0
G. Bevynski Torrington	„1,0
S. Matulis New York	„1,0
J. Lurkus Syracuse	„1,0
J. Banalaitis Callinssville	„1,0
A. Kontautas Noshuos	„2,0
S. Ganto Barre	„1,0
J. Czanavskis Poquonock	„1,0
F. Kasziuba Duryea	„1,0
V. Sadovski Chicago	„2,0
P. Ramanauskas Plymouth	„1,0
B. Szilcevicz Milbhorn	„1,0
M. Jasunas Evergreen	„1,0
J. Morgan Burden Col.	„1,0
A. Poczius Scranton	„1,0
J. Miller Brockton	„1,0
A. Bakis Scranton	„1,0
J. Tampauckas Morea	„1,0
D. Butkus Waukegan	„1,0
M. Gernick Newark	„1,0
J. Jasaitis Lement Fee	„1,0
J. Bakunas Scranton	„1,0
J. Gizas Edwardsville	„1,0
P. Balinopi Rankin Station	„1,0

ISZGRIOVIMAS Kauno pilies 1362 m.

Dramatas keturiūse apsiroleiskimūse,
paraszytas isz Lietuvos dējū Al. Gužuczio.

(Tāsa).

REGYKLĖ 3.

Voidatas, Gineitis, Gelgudas, Almonė ir Vitenas, senas vaidelytis.

Gelgudas (jeidamas). Daneszu Jūsų Mylistai, kad prie geležinių požemio durių girdėtis lengvas baladojimas tris kartus isz reto, tris greitai ir vėl tris isz reto.

Voidatas. Tai sutartas ženklas — tur buti nū kunjgaikszczyų pasiuntinys atėjo. Pastatyk prie urvo durių kareivius su grynais kalavijais, iszsiteirauk, kas ten pasibaldė ir pasiuntinį čia atvesk.

Gelgudas. Jūsų Mylistos liepimą iszpildysiu (iszeina).

Gineitis. Dievai žino, ką mums pasiuntinys atnesza?

Voidatas. Neijokia zinia nenutramdys mūsų drąsos; ginsimėsi isz viso vieko ir į pilį prieszų neleis'me.

Gineitis. Tik per mūsų lavonus įeiti galės į tvirtynę prakeikti vokiečiai.

Voidatas. Tikiūš, kad kunjgaikszcziai pasistengs prieszus atmuszti nū Kauno.

Gineitis. Labai gaila, kad apsikasmiai ir pilna vandens griovė gaiszins mums užpulti ant kryzeivių, drauge su lietuviais.

Voidatas. Kaip neužlaikoma yra marių audra, taip neapstapdys mūsų narsumo kryzeivių szanciai ir griovės. Ant kaklų tų nevidonų atszipins'me kalavijus ir jų kunais iszlygis'me grioves.

Gelgudas (jeidamas). Ateina pasiuntiniai nū kunjgaikszczio.

Almonė ir Vitenas įeidami žemai kloniojasi Voidatui.

Gineitis (pamatęs Almonę, norėdamas prie jos bėgti, susilaukęs). Almonė!

Almonė (prie Voidato). Nū szviesiausio kunjgaikszczio Keistuczio parneszam Jūsų Mylistai pasveikinimą ir laiszką.

Iszėmus isz po kepuraitės laiszką, padūda Voidatui.

Voidatas. (priimdamas laiszką). Už atneszimą pasveikinimo ir laiszko dėkavoju jums, mieli pasiuntiniai. — Gineiti, pasisveikink su Almonė, nės to abudu geidziate.

Gineitis ir Almonė metasi vienas kitam į prieglobstį ir buczydžiasi.

Gineitis. Brangiausioji mano Almonė!

Almonė. Mieliausias Gineiti!

Voidatas (padūdamas ranką Vitenui). Ar sveikas esi, doras Vitenai?

Vitenas (kloniodamasi). Aczių dievams, dar gyvūju.

Voidatas. Mielus svetelius ir visus podraugei praszau sėstis.

Voidatas atsiseda galė skūmės; isz vienos pusės Gineitis su Almonė, o isz antros pusės Vitenas su Gelgudu; Voidatas skleisdamas laiszką.

Dabar perskaitys'me tėvelio laiszką (skaito):

„ Mieliausiam mano sūnui Voidatui ir visiems apgyne-

„ jams Kauno pilies szirdingas pasveikinimas! Praneszu

„ jums liudną zinią, kan dievai nepalaimino mūsų užpū-

„ lio ant nedorų kryzeivių, nės palikome atmuszti ir su
„ didele bledzia turėjome pasitraukti. — Dabar naujam
„ musziui renkam karumėnę ir stengsimės atneszti Kau-
„ nui pagelbą. Ginkite pilį su pritaikiu lietuviams
„ drąsumu, o mes nedūs'me neprieteliui ramumo. Pri-
„ jinkite visokios palaimos linkėjimą. Kunjgaiksztis
„ Keistutis.

Voidatas (slėpdamas laiszką). A! nelaimė — nepasivyko musiszkiems.

Vitenas. Dievų malonėje turėkime viltį, o jų galybė suteiks mums pergalejimą.

Gelgudas. Mūsų kalavijai nukapos galvas varginančiam Lietuvą staubunui.

Gineitis. Darodys'me tiems žmogžudžiams, kad mokame savo tėvynę ginti.

Voidatas. Szaunus vyrai, tas drąsus atsiliepimas atnesza jums garbę. Dabar, koliai ateis valanda kovos ant smerczio ar gyvybės, pasikalbėsime tarp savės. Numanau, kad meilingą Almonės apsilankymą suteikė mums linkėjimas pasimatymo su mylimu vyru.

Almonė. Neuzsiginant meilės, kurią, prie mano vyro gaivinu, prigul' man Jūsų Mylistai pasakyti, kad pribuvimas mano į Kauną atsiėjo nesitikėtai isz pasekanczios priezasties.

Voidatas. Noringai tamstos klausys'me.

Gineitis. Kalbėk Almonėle.

Almonė. Prisiartinę prie Kauno kryzeiviai per tris dienas ziurinėjo aplinkines vietas ir naikino apygardą. Buriari tų piktadėjų, jodinėdami po kaimas ir viensėdzius, degino triobas, grobstė naudą, žudė žmonis ir niekino moterių nekaltybę. Dėlto baisių atėjunų buvimą žimino stulpai dumų ir liepsnų, o mūsų traszkancziose giriose atsikartoję atgarsiai žudomų vyrų vaitojimų, moterių raudojimo, klykimo kudikių.

Voidatas. A, pragaro pasiuntiniai! dar geidzia, kad mes prijimtumėm tą tikybą, kurios iszpažintojai taip baisias piktinybes daro.

Gelgudas. Szalin krikszczionystė! — Smertis piktadėjams!

Gineitis. Dėl dievų malonės sakyk, Almonėle, ar atliko gyvi mūsų kudikiai?

Almonė. Aczių dievams, gyvi ir sveiki.

Gineitis. Dievams garbė.

Voidatas. Ir mes regėjom' gaisrus, o szirdis mūsų skausmu plyszo.

Vitenas. Dievų kantrybė neapsakyta, bet ateis rustybės valanda ir mūsų vargįtojai smarkiai bus pakoroti.

Voidatas (prie Almonės). Praszau toliaus kalbėti.

Almonė. Dasizinojusi apie vokiečių piktadėjystes, surinkau brangesnius daigtus ir, sukrovusi anūs ant arklio, pasiemiau su savimi du tarnų ir mano vaikelius; giriomis nujojau į lietuviszką tavorą, kur meilingai buvau prijimta, o kada atsitiko reikalas nusiuntimo zинios į Kauną, tai iszspirasziau kunjgaikszczio, kad man pavelytų tą veikalą atlikti. Palikusi gunjgaikszczio globoje savo kudikius, po uzdanga kareivių, vaidelyczio vedama, pribuvau į tą girią, kurioj' yra paslėptos durys į požemį; čia palikusi sargybą, draugystėj' Viteno įėjau į urvą ir laimingai į Kauną dasigavau.

Voidatas. Szauni esi moteriszkkė, tikroji lietuvė.

Almonė. Pildydama priderystę neuzsitarnavau pagyri-

mo kunigaikščio.

Gineitis. Ačių tav, Almonėle, už atsargumą ir meilumą aplankymą.

Almonė. Nėra už ką dėkavoti, nės aplankymas tavęs buvo mano szirdies geidimu. Neapvylė manęs prajutis; kryžėiviai, užpūlę ant mūsų, viską isznaikino, žmonis vienus užmuszė, o kitus į verguvę paėmė. — Dabar jodama regėjau mūsų sodybą ir su szirdies skausmu atradau, kad tą vietą zenklina tiktai akmenys, vandū ir degėšiai.

Gineitis. Nesigailėdamas turtų už apsaugojimą mano Almonės ir vaikelių dievams dėkavoju.

Voidatas. Uzsikalbėjęs pamirszau apie tą, kad mūsų keleiviai reikalauja pasidrutinimo. Gineiti, liepk atneszti midaus ir užkandį.

Gineitis (pakilęs). Tūjaus, kunigaikszti! (iszeina).

Almonė (pakilusi). Už rupesnij apie mumis dėkavojam kunigaikszčiui.

Vitenas (pakilęs kloniojas). Ačių Jūsų Mylistai — nevodytų midaus taureę iszlenkti.

Voidatas. Žinoma, kad keleiviams reikia pasidrutįti. — Padori Almonė, ar nebijojai į tamšų požemį įzengti?

Almonė. Nebuvo ko bijoti, Jūsų Mylista. Vokiezių ten neradom, o jų broliai žalčiai, pamatę žiburį, greitai pasislėpė.

Voidatas. Tamsta teisybę isztariai, nės geriaus bendrauti su žalčiais, kaip su klastingais kryžėiviais.

Gelgudas. Tenusmaugia anūs Jūdsiai. *)

Voidatas (nusijūkdamas). Tūmi darbu labai užsitarnautų lietuviams.

Gineitis su kareiviu atnesza indą su midumi, taures, keptinę, surį, sviestą, dūnos riekes, peilius ir padeda viską ant skūmės. — Kareivis iszeina.

Voidatas. Gineiti, pripilk midaus, visi iszgers'me po taureę

Gineitis. Tūjaus, kunigaikszti. (Pripila penkias taures).

Voidatas (įmdamas taureę). Praszau gerti. (Visi pakilę pajima taures). Geriu už sveikatą mūsų sveczių! (geria).

Almonė. Ačių Jūsų Mylistai (su Vitenu kloniojasi Voidatui).

Gineitis. Mes geriam už sveikatą brangiųjų mūsų kunigaikszčių.

Visi. Tegyvūja ilgiausius metus! (Iszgeria).

Voidatas. Dėkui jums, prieteliai. — Isztiesų, kad galybė ir laimė didelio mūsų kunigaikščio tvirtai yra sujungta su visos Lietuvos palaima.

Gelgudas. Kaip nū saulės karszczio veikia sutirpsta ledo grumulai ir sniego pusnynai, taip didžio Lietuvos kunigaikščio galybė teisznaikina mūsų tėvynės prieszus!

Visi. Lai gyvūja Algirdis, didysis Lietuvos kunigaiksztis!

Voidatas. Dar po vieną iszgersim — pripilk Gineiti.

Gineičiui pripylus taures, Voidatas įmdamas taureę:

Už sveikatą kunigaikszčių Algirdžio, Keistucio ir visos Lietuvos.

Visi. Tegyvūja laimingai! (Iszgeria).

Voidatas. Tamsta Gineiti, ragink sveczius valgyti — asz tū tarpu paraszysiu laiszką prie kunigaikszčių, o tu, Gel-

gudai, įlipęs į boksztą, akylai veizėk, ką vokiečiai veiki apie nutemintą antpūlio užsikėsėjimą tūjaus man dūk žini

Gelgudas. Einu kunigaikszti (padūdamas ranką monei ir Vitenui). Sudiev jums, mieli svecziai.

Almonė ir Vitenas. Ligi meilingo pasimatymo!

Voidatas ir Gelgudas iszeina.

Gineitis. Praszau valgyti — iszalks'te, koliai li viszką tavorą pasieksite.

Almonė. Regėjimas tavęs, mielas Gineiti, sotin' ma

Gineitis (bucziūdamas Almonės ranką). Mieliau mano Almonė.

Vitenas (rengdamasi prie valgyimo). Asz veizėda į jūsų meilę, dziuginanczią dievus ir žmonis, tikrai užsčiau valgyti.

Almonė. Tai ir valgyk sveikas.

Vitenas (valgydamas). Valgau ir jums velyju, ir paveizdą sekti, nės viena meile nebus'te sotas.

Gineitis. Jūs vaidelyčiai, negalėdami vesti pa neiszmanote, kad meilė visus netekimus dapildo, paleng vargus, linksmin' nuliudusius ir karaliskais turtai apdov ja pavargėlius.

Vitenas (valgydamas). Gal buti.

Gineitis. Almonėle, noris szmotelį briedžio kep paragauk.

Almonė. Užganėdysiu tavo linkėjimą. (Atpj szmotelį mėsos valgo). Puiki keptinė, tik truputį persui

Gineitis. Mes apsiausti neprietelių, nesudytos ir negalime turėti.

Almonė (baigdama valgyti mėsą). Gana to v geriaus pasikalbės'me. Ar tikėjais manę czia regėti?

Gineitis. Noris nesitikėjau tavo pribuvimo, bet s mano nujautė, kad mylimą paczią iszvyysiu.

Almonė. Kožnoj' valandoj' mislyjau apie tavę.

Gineitis. Brangioji mano! Dideliai protingai ir riai, kad isz namų atsitolinai, nės tie piktadėjai tavę ir v butų užmuszė. Ar sveiki ir nepabūgo kelionės mūsų v cziai Pelusas ir Damilė?

Almonė. Sveiki kaip ridikai ir grazią turi iszziura

Gineitis. Koliai iszvarys'me isz Lietuvos vokie reikia tav kokioj' noris ramioj' vietoj' prisiglausti.

Almonė. Norėjau tav pasakyti, kad kunigaikszti girdis prizadėjo manę su kudikiais nusiūsti į Vilniau kur karės laiką galėsiu perbuti.

Gineitis. Garbė dievams! Doras valdimieras ru apie pavaldinius, kaip tėvas apie savo vaikus.

Almonė. Dar valandėlė, o turėsim persiskirti.

Gineitis. Taip, mano brangioji! Pirmiaus esatuviais, kaip mylincziasi pora, dėlto, mylėdami tėvynę giaus kaip savę, vyriskai pakels'me liudną persiskyrim

Almonė. Turiu tvirtą viltį, kad dievai vėl su mus.

Vitenas (baigdamas valgyti). O tai drucziai į giau! Pamatysiu, kas bus sotesnis, ar jūs saldžiai pasiję, ar asz diktai pavalgęs?

Gineitis. Tamstai ant sveikatos valgis, o mun laimės saldžios kalbelės. Dabar praszau taureę midalenkti.

(Dar neviskas).

*) Jūdsiai — piktos dvasios.

